

בשער: חבר כפר רפאל
בטיול אביב מתנסה
באיזון, כוון, מרחב
ופריחה...

השנה בחרנו למקד את העלון שלנו בחיי התרבות והפנאי בכפר, כהמשך והעמקה ליום המשפחות שבו עסקנו בנושא זה ואשר התקיים השנה בחודש מאי. בגיליון שלפנינו ננסה להרחיב בנושאי הכנס ולגעת בתחומים נוספים, שלא באו בו לידי ביטוי. חיי התרבות והפנאי בכפר אינם מותרות, דבר-מה שעושים כתוספת לפעילות הרגילה; הם חיוניים לכל תושבי הכפר, ולא נגזים אם נאמר שבלי התרבות שאנו יוצרים כאן ביחד, כפר רפאל לא היה מה שהינו. החגים וההשתתפות הפעילה במחזור עונות השנה, הלימודים המשותפים בחורף, פעילויות ההעשרה, ולא פחות חשוב: היציאות המרעננות מהכפר, חיוניים לכל אחד מאיתנו ולכולנו, כקהילה חיה ומתפתחת. להעביר מעט מחיי התרבות והפנאי שלנו למילה הכתובה זו איננה משימה פשוטה. פשוט יותר היה להזמין את כולכם להצטרף אלינו ולטעום בעצמכם... אז הנה: אתם מוזמנים, אך בינתיים אנו תקווה שתוכלו להצטרף אלינו לכל הפחות בקריאה!

תעסוקה בשעת חרום

מה עושים כשאי אפשר ללכת לבתי המלאכה בשל המצב הביטחוני?

פעילויות פנאי מאורגנות (בדרך כלל לשתי קבוצות שכונות ביחד) מועברות על ידי הורי בתים לשעבר ונוכחיים לפי תוכנית מוכנה מראש וכוללות: ציור, סיפורים, ציור דינמי, שיחות, שירה ומוזיקה, הקרנת סרטים ועוד.

כמובן שבנוסף לכך כל בית צריך להיות יצירתי ולקיים פעילויות פנאי "שגרתיות", כולל פעילויות המותאמות אינדיבידואלית לחברים מסוימים (לדוגמה, לאחד הבתים הובא נול מבית האריגה כהתאמה לצורך אישי). אנחנו מנסים גם לא להזניח את תחום הפעילות הגופנית, ומשתדלים לקיימו בפטיו, הצמוד למקלט.

כמובן שעם הזמן לומדים מהנסיון, משפרים ומשנים את הדרוש ובכל זאת מייחלים כמובן שלא יהיה צורך להפעיל את תוכניות המגרה...

חנה בן שלום

¹ציאה מהשגרה היא מבורכת כשהיא קשורה למנוחה, בילוי והנאה וצבירת חוויות חדשות – כמו חופשה לדוגמה, וכשהיא מתוכננת מראש. אין זה ממש כך כשהיא נכפית עלינו בעקבות מצב בטחוני, שמאלץ

אותנו להישאר בתוך מבני המגורים כיוון שהמקלטים שלנו בנויים בתוכם. למודי נסיון מהשנים האחרונות, החלטנו בחודשי הסתיו להיערך לשעות חרום גם מהפן של תעסוקת החברים. הקדשנו מאמצים רבים בחשיבה, תכנון וארגון תעסוקת החברים בזמנים אלו, מתוך כוונה להגביר את תחושת הבטחון של כלל האוכלוסייה ולהשרות אווירת רוגע ככל האפשר.

זמנים כאלו הם בבחינת אתגר גם לצוות, וכדי לסייע לכולנו לעמוד במשימה, החלטנו להשכים שעה מאוחר יותר ולוודא שלכול איש צוות ימצא פנאי לעיסוקיו האישיים – אם אין צורך לשהות במקלט.

מן הראוי להזכיר גם כי יש עבודה רבה שצריכה להיעשות על אף מצב החרום, וגם לכך אנחנו נדרשים. במהלך היום משובצות פעילויות הקשורות בעבודה ונעשות בבתים – המאפיה מכינה בצק לאפיה, המכבסה מספקת כביסה נקייה לקיפול, בית המלאכה לעיבוד מזון והמרכולת מספקים גם הם תעסוקה ועוד. ועוד.

יום המשפחות בכפר רפאל

ב-18 למאי השנה התקיים כנס משפחות שני בכפר. השנה התמקד הכנס בנושא התרבות והפנאי בכפר.

מנגד, גם לא שכחנו את כל הטוב והיפה, והתגייסנו – כל תושבי הכפר – לארגון היום, שהתקיים במאי האחרון.

מעבר לנושא החדש שנבחר כתוכן למפגש – פעילות פנאי ותרבות – שונה אף אופי המפגש: הוזמנו להשתתף בו גם ראש העיר באר שבע עם נציגים נוספים מהעירייה, ונציגים של חברת "כימיקלים לישראל", שבשנתיים האחרונות "אימצה" את הכפר ופועלת למענו באופנים רבים ומגוונים. כך ניתן ביטוי לקשרינו המתרחבים עם ה"קהילה" – נושא שמעסיק בשנים האחרונות את הממונים עלינו

מטעם המדינה, ושגם אנו מייחסים לו חשיבות רבה.

הרחבת מעגל המשתתפים הוכיחה את עצמה באווירה הטובה ששררה לאורך כל הכינוס ובמפגשים האנושיים שהתרחשו בין המוזמנים. טוב לדעת שיש לנו ידידים

גם מחוץ למעגל המצומצם וה"טבעי". סדר היום כלל התכנסות, תערוכה בנושא התרבות והפנאי בכפר והתנסות של האורחים בסדנאות מתחום תרבות הפנאי בכפר. האורחים נהנו מאוד לחוות מקצת העשייה של החברים. לבסוף התכנסו כולם באולם

לפני למעלה משנתיים חשבנו שעבר זמן רב מאז התכנסו כל הורי החברים בכפר, וכי מקצתם אף לא ביקרו בו מזה כמה וכמה שנים. בינתיים גם נקלטו חברים חדשים, ונראה לנו שנכון יהיה להפגיש שוב הורים "ותיקים" והורים "חדשים" עם "ותיקים". מטבע הדברים, מקצת המשפחות מיוצגות כבר בעיקר בידי אחים, וגם אותם היה חשוב לנו לזמן. ניסינו, בנוסף לאזכור מעט היסטוריה, להראות את כל שהתחדש בכפר ולהציג בצורה מקיפה ומפורטת אחד מהפנים של חיינו. כך בנוסף להצגה כללית של הכפר (שכללה סיור), התמקדנו אז בתחום התרפיות, תארנו אותן על מטרותיהן, והדגמנו כמה מהן.

את המפגש שהתקיים לפני שנתיים חווינו כבעל ערך משמעותי להעמקת הקשר בין אלו שחיים יומיום בכפר ועסוקים בכל האספקטים של החיים בו, לבין המשפחות, שאמנם חיות לעיתים במרחק כלשהו, אך עם זאת מבקשות להיות מעורבות בחיי בן משפחתן באופן כזה או אחר. הרגשנו שפתיחת הדלתות והחלונות לעבודתנו נגעה בנוכחים והגבירה את תמיכתם, שכה דרושה לעוסקים במלאכה בכל יום ויום. משיחות שקיימנו עם בני המשפחות יכולנו להבין שהם היו שותפים לחווייתנו, ו...ראינו כי טוב.

איש מאתנו לא שכח איזה מאמץ היה כרוך בארגון יום שכזה, לכן גם לקחנו פסק זמן של שנתיים.

הרגשנו שפתיחת הדלתות והחלונות לעבודתנו נגעה בנוכחים והגבירה את תמיכתם, שכה דרושה לעוסקים במלאכה בכל יום ויום.

היה ברור לנו שאנו מקימים קהילה, וכי החברים בקהילה זו יזכו לטיפול הולם וגם ייצרו יחד אתנו בית חדש.

הקהילה הייתה קטנה ומבודדת, אך גם לעיר "הגדולה" באר שבע לא היה הרבה מה להציע לנו מבחינת תרבות הפנאי (שהיא נושא מפגשנו), אולי פרט לקונסרבטוריון וגלידה מונטנה – למי שזוכר... עברו שנים רבות העיר באר שבע צמחה וגדלה ועמה גדל גם היצע תרבות הפנאי, ואנו שמחים שהיום ניתנת לנו הזדמנות להודות לראש העיר שלנו, מר רוביק דנילוביץ' ולאנשי צוותו על טיפוחה של באר שבע ועל תמיכתם לאורך כל הדרך בהקמתם ותפעולם של גני עמותת נטע ארז ובית הספר ע"ש קורצ'אק בתחומי העיר. ילדי ארבעת הגנים ובית הספר שעם הזמן סייענו בהקמתם לפי אותה גישה חינוכית שעליה מבוסס הכפר, מבקרים אותנו לעתים מזומנות, משתובבים להנאתם ברחבי הכפר וחווים את החברים כתושביו לכל דבר. יש לציין שהגנים ובית הספר הם מוקד משיכה למשפחות צעירות ואיכותיות להצטרף לעיר באר שבע. אנו חווים גם לא מעט עזרה שמגישים לנו אנשים מהסביבה הקרובה והרחוקה.

.....
"אנו בטוחים שאתם שותפים לגאווה שהחברים זכאים לה על היותם מקימי קהילה וישוב בארץ ושותפים לחיים בו, ישוב, שאולי יש יפים וטובים ממנו, אך אין כדוגמתו; ושלצד עבודה קשה יש בו רגעי חסד והתרוממות רוח רבים, בדיוק משום שהחברים הם אנשים כל כך מיוחדים..."
.....

גם כפר רפאל הלך והתפתח עם השנים. אל הכפר באים מתנדבים רבים מחו"ל ומהארץ. יש ימים שעשרות מכוניות זורמות לכפר: של הורי ילדי הגנים ובית הספר, של מתנדבים, בעלי מקצוע וסטודנטים מכל רחבי הארץ. אך יש גם תנועה בכיוון השני: החברים יוצאים לבילויים רבים בעיר: קונצרטים, באולינג, קניות בקניון, בתי קולנוע ועוד, ולפעמים מרחיבים את תחום היציאה גם לערים אחרות. יציאה ייחודית מסוג זה הייתה לקונצרטים בהיכל התרבות בתל אביב: לאחרון יכולנו לקחת את כל החברים, למעט יחידים שנשארו בכפר. חברינו ישבו עם כל ה'שמנה וסלתה' של תל אביב ויכלו ליהנות מהקונצרט, ואנו יכולנו לבטוח בהם שיתנהגו כראוי באירוע שכזה.

ואכן, כך אנו חווים את חיינו בכפר: החברים הם חלק מקהילה רבת גוונים, יוצרת ומשתנה, שבה חיים ילדים, צעירים, מבוגרים ומתנדבים. באירופה, שבה הוכשרנו ואנו מנסים להחזיק רמת טיפול דומה למה שחוינו שם, התקציב לחבר בכפר מסוגו של

רוביק דנילוביץ', ראש העיר באר שבע בסיוור בין בתי המלאכה

ותחום התרבות והפנאי בכפר הוצג בפירוט על ידי הורי הבתים שעוסקים בו לאורך השנים האחרונות. נקודת השיא הייתה הופעה של תזמורת החברים (ראו כתבה בעמוד 7).

בזכותם של אנשי "כימיקלים לישראל" נוצר קשר עם עמותה נוספת שהם מאמצים ומטרתה טיפול בנערות במצוקה. היא סיפקה לנו את הקייטרינג המוצלח, שהוא חלק מתוכנית השיקום של בנות הפנימייה. החברה מימנה את כל הוצאות הקייטרינג, ועל כך נתונה לה תודתנו העמוקה!

אנחנו מקווים שגם הפעם האורחים חוו את היום על תכנוי כחשוב, מעשיר ומהנה, והם מחכים בכיליון עיניים למפגש הבא – כמונו... (לא מתחייבים על המועד!)

חנה בן שלום

מתוך דברים שנאמרו בכנס המשפחות:

(בהשתתפות ראש עריית באר שבע, צוותו, ונציגים מ"כימיקלים לישראל")

"...היום מדברים רבות על שילוב החריג בקהילה. אנו מברכים על כך מאוד, כי זכורים לנו הזמנים מלפני כארבעים שנה, כאשר חיפשנו מקום להקים את כפר רפאל. הגענו לגליל, לאזור המרכז ובכל מקום אמרו לנו: "זהו רעיון נפלא, אך לא בבית ספרנו...". שבע שנים חלפו בטרם מצאנו את פיסת הקרקע הזאת, שהייתה רחוקה מכל מקום ישוב ואף טרם נכללה בתחומי העיר באר שבע. בשנת 1981 הגענו, שלוש משפחות צעירות עם חמשת ילדיהן ושמונה חברים, אל מדבר שומם ובלבו מבנה וחצי בלא גינות ולצידם ניצנים ראשונים של מטעים חקלאיים. אך בבטחון וחוצפה של אנשים צעירים

.....
הגענו לתובנה כי החלוקה שבדרך כלל קיימת
אצל רוב בני האדם לשמונה שעות עבודה
ואחריהן שעות פנאי, אינה לגמרי מתאימה
לחברים. לרבים מהם קל יותר להתרכז בשעות
הבוקר, לדוגמה בנגינה בתזמורת או בהקשבה
לסיפור ויחד עם זאת פעילויות מסוג זה
שוברות את רצף שעות העבודה, שמקצתם
מתקשים להתמיד בו. שילוב פעילות פנאי
בשעות הבוקר מאפשר גם ריענון וגיוון.
.....

האפשרות לאתגר אותם ליזום ולמצוא את הדרך
לפתח תחביבים ולמצוא לעצמם פעילות עצמאית,
דבר שחשוב מאוד בחיי כל אדם. הגענו לתובנה כי
החלוקה שבדרך כלל קיימת אצל רוב בני האדם
לשמונה שעות עבודה ואחריהן שעות פנאי, אינה
לגמרי מתאימה לחברים. לרבים מהם קל יותר
להתרכז בשעות הבוקר, לדוגמה בנגינה בתזמורת
או בהקשבה לסיפור ויחד עם זאת פעילויות מסוג
זה שוברות את רצף שעות העבודה, שמקצתם
מתקשים להתמיד בו. שילוב פעילות פנאי בשעות
הבוקר מאפשר גם ריענון וגיוון.

מה הם סוגי פעילות הפנאי המובנית?

ראשית, פעילות פנאי שמתבצעת מחוץ לכפר.
ואם יורשה לי לומר, החברים מתנהגים למופת.
לפעמים נראה שהנימוסים שלהם יכולים להיות
דוגמה אף לסובבים אותם.

שנית, פעילות פנאי שנעשית בבתי המשפחה בכפר
והיא מותאמת לאופי החברים והמשפחה המורחבת.
זה גם המקום והזמן המתאימים לאתגר את החברים
למצוא לעצמם את פעילותם העצמאית.

כפר רפאל גדול פי חמישה... ומה שמאפשר לחברים
אצלנו להיות מוקפים באנשי צוות רבים, לאורך
כל היום, אינו רמת התקצוב, אלא שהמתנדבים
והעובדים הבאים לעזור לנו, וגם אנו הורי הבית,
איננו עובדים במשמרות, אלא פשוט נמצאים איתם
לאורך כל היום.

צורת חיינו המיוחדת מאפשרת לחברים ליהנות
מכל מה שיש לעיר להציע, אך בו-זמנית להיות
מוגנים במידה רבה מפני השפעות פחות נעימות –
ולצערנו כולנו יודעים שיש גם כאלה. אין בכוונתנו
להציג לכם חיי קהילה צבועים בוורוד: היכן
שחיים בני אדם בקרבה כה גדולה זה לזה ויחד עם
אוכלוסייה הדורשת טיפול אינטנסיבי מאוד מסביב
לשעון, מובן מאליו שיש גם הרבה עומס וקשיים,
ומי כמוכם מבין זאת.

אלא שפעמים רבות דברים טובים וחזקים נבנים
מתוך כאב. איננו מתיימרים להבין את הכאב ואולי
גם התסכול של בני המשפחה, כאשר נולד לה ילד
חריג. אך אנו בטוחים שאתם שותפים לגאווה
שהחברים זכאים לה על היותם מקימי קהילה
וישוב בארץ ושותפים לחיים בו, ישוב, שאולי יש
יפים וטובים ממנו, אך אין כדוגמתו; ושלצד עבודה
קשה יש בו רגעי חסד והתרוממות רוח רבים, בדיוק
משום שהחברים הם אנשים כל כך מיוחדים...

השנה בחרנו להתמקד בנושא תרבות הפנאי.
כמעט כל אדם בוגר חיו מחולקים בין זמן עבודה
וזמן של פנאי, שאותו הוא מעצב לפי רצונותיו
וכישוריו. זה הזמן לבלות עם המשפחה, לטפח
תחביבים או פשוט לנוח. כאשר אנו מדברים על זמן
הפנאי של החברים, אנו ניצבים בפני אתגר מיוחד.
לחברים רבים קשה ליזום וליצור פעילות שתמלא
את שעות הפנאי שלהם, והם זקוקים לעזרתנו
והכוונתנו בעיצובן. אנו נדרשים למצוא את האיזון
בין פעילות פנאי שאנו מתכננים בעבורם, ובין

ואפוסים של עמים שונים. לעתים אני נדהמת מהאוצר התרבותי שרכשו החברים במרוצת השנים. אפילו סיפורים מסובכים כמו "הנסיך הקטן" אפשר ללמוד, אם משלבים במפגש גם הצגת תמונות מהסיפור ואימפרוביזציה במשחק. אני חושבת שאפשר היה לכתוב ספר שלם על תהליך הלימוד המשותף, על האנקדוטות והרגעים המופלאים שעוברים על כולנו בסמינר החברים.

בנוסף לאלה, החברים בוחרים להשתתף באחת מתוך שלוש פעילויות המופעלות כל ערב כמו: ספורט, ריקודי עם, ציור, פיסול, חשבון, אנגלית, גיאומטריה ועוד..."

(לאחר דברים נוספים שנאמרו, הופיעה בפני האורחים תזמורת החברים בקטע מוזיקלי מתקופת הברוקו, וזכתה לתשואות רמות)

ירדנה מדר

שלישית, פעילות מובנית, שכאמור מתקיימת במשך כל שעות היום: ציור, דרמה ועיצוב דיבור, אוריתמיה, מלאכת יד וכו'. פעם בשבוע מתקיים סמינר חברים, בזמן שלצוות העובדים יש סמינר משלהם. אתם יכולים לתאר לעצמכם כמה החברים גאים להשתתף בסמינר. אנו משוחחים בו על החגים

כך אנו חווים את חיינו בכפר: החברים הם חלק מקהילה רבת גוונים, יוצרת ומשתנה, שבה חיים ילדים, צעירים, מבוגרים ומתנדבים.

הקרבים, על התוכן והמשמעות שלהם; אנו לומדים את התוכן של הופעות שאליהן אנו צפויים לצאת העירה או של הצגות המגיעות לכפר, כדי שנוכל ליהנות מהן כראוי; לומדים סיפורים, מיתוסים

יום המשפחות – מנקודת הראות של ההורים

של שילוב בסדנאות של פעילות הפנאי, אפשר לנו להציץ לעולמם של הבנות והבנים, אשר לא תמיד

המפגש עם המשפחות האחרות נתנו תחושה שכולנו משפחה אחת גדולה עם שייכות לאותו המקום.

משתפים בחייהם הפנימיים, כמו עושים הפרדה בין ביתם לבין בית ההורים במעין אמירה: "זה שלנו אל תתערבו לנו..."

המפגש הכללי באולם תרם גם הוא את חלקו ליום בעל משמעות. בהשתתפות של האורחים מבחון – ראש העיר וצוותו, וקבוצת המתנדבים מכ"ל – היה מסר חשוב שהנה, אנחנו חברים בעלי ערך ומשמעות בקהילה ויש מי שאיכפת לו ויכול להכיל את האחר. והקינוח – התזמורת, שלא הותירה עין יבשה, והכריזה בקול גדול כי כל אחד יכול להשיג ולהגיע ליותר, כאשר ימצא מי שיאמין ויתמוך בו.

ואתן – המשפחות השותפות לנו, ההורים הטבעיים – על הנתינה האינסופית, היכולת להכיל, המסירות ובעיקר היחס של כבוד לאדם כפי שהוא – לכן נתונה הערכתנו והוקרתנו העמוקה. חזרנו הביתה עייפים אך מרוצים ומלאי חוויות בצפייה למפגש המשפחות הבא!

בברכה חמה,

אילה ומרדכי פריד – ההורים של אלון ואמיר

זה התחיל בשאלה נרגשת בטלפון "אתם תבואו ליום הורים?"

כך נודע לנו על יום ההורים המתבשל. השאלה הזו חזרה על עצמה בכל שיחה והעידה על ההתרגשות הרבה שאחזה במארחים, התרגשות שהדביקה גם את המתארחים, כלומר אותנו, בני המשפחה. מנהגו של עולם הוא שבנות ובנים המגיעים לבגרות עוזבים את קן ההורים ויוצאים לבנות את חייהם העצמאיים, כל אחד בהתאם ליכולותיו, ומשבנו את ביתם הם מזמינים את בני משפחתם להתארח בצל קורתם, והנה זכינו גם אנחנו לבוא ולהתארח, אצל בנינו, זו הפעם השנייה.

וכך משהגיע היום, יצאנו נרגשים לדרך השכם בבוקר והגענו לבית שקיבל אותנו בחום ובשמחה. השולחנות הערוכים בכל טוב, הרעיון המשובב

חברי משפחות החברים מתנסים במלאכת יד

תזמורת חברים

החזרות כמעט כולם התנסו בכל הכלים והתפקידים ובהדרגה כל אחד מצא את הכלי והתפקיד שלו והתחיל להתאמן. בהתחלה לא הכרנו את המנגינה והיה קשה

מאוד לנגן. בהדרגה, כמו שמכירים חבר חדש, המנגינה נהייתה מוכרת ושמחנו לפגוש אותה מדי שבוע, ובצורות משתנות – מנגינה, קול שני, ליווי, ובחילופי כלים. ביום ההורים ובשבועות גם הופענו מול ההורים וכל הכפר – אתגר לא קטן של התגברות על המתח וההתרגשות, אבל התשואות בסוף היו שוות

הכול.

במפגש האחרון שלנו לפני הקיץ נסענו לשמוע חזרה של הסינפונייטה של באר שבע. ראינו שגם מוזיקאים מקצועיים מתאמנים, טועים, מתקנים ומשתפרים, ולמדנו שהתהליך חשוב לפחות כמו הקונצרט.

גל לוי

המילה "תזמורת" מתקשרת אצל רובנו עם תמונה של הופעה, של קונצרט. חברי התזמורת של כפר רפאל גילו שמדובר בהרבה יותר מזה...

חברי התזמורת ואנוכי נפגשים מדי שבוע לשעה של טבילה באלמנט המוזיקלי. אנו שרים, מנגנים ומקשיבים. בדרך כלל השיעורים מתחילים בחימום של תרגילי קצב, שבו אנו מתנסים גם בהקשבה, תיאום, מהירויות שונות ועוצמות שונות. לאחר מכן אנחנו מתנסים בכלים ועובדים על הפקת הצליל: אחיזת

הפעמון, הפריטה בלירה, הנשיפה בחליל וכדומה. בסיום השיעור בדרך כלל שרנו וניגנו שיר עונתי – לפי החג המתקרב או חיי הטבע המשתנים.

במרכז השיעור עבדנו במשך כל השנה על יצירה מתקופת הבארוק: קאנון ברה מז'ור מאת פכלבל. במהלך

חוג מלאכת יד

גדול היה הקושי שעליו הצליחו החברות להתגבר בדרך. אחת הסיבות להצלחה היא העובדה שהעבודות

בנויות באופן רפטיביבי; כך אפשר להתאמן שוב ושוב על אותו התך, הליפוף או הקשר, עד שפתאום הקסם קורה והתפרים הקטנים והמדויקים כמו נעשים מעצמם.

וכשהמלאכה ברורה אפשר להתפנות לדברים החשובים באמת – המפגש החברתי ושיחות נשים מרתקות: למי הייתה, יש או תהיה יום הולדת, באיזה בית יצאו לאחרונה

לטיול, מי אפתה מה לארוחת ארבע ושאלת השאלות – מה כדאי יותר, להעניק את העבודה למישהי/ו שאוהבים או לשמור אותה לעצמנו...

וכך כשאנו עובדות יחד, משחילות חוט במחט, רוקמות או פורמות, אני לא רק מודה על שעת הנחת הזו של עבודת נשים רגועה בתוך היומיום האינטנסיבי של הכפר, אלא גם על כך שכל הסיפורים החמים לא פוסחים עליי...

שלי מהרי

פעם בשבוע אחר הצהריים של יום שלישי החברות ואני לוקחות פסק זמן מהעבודה ויוצאות לנו לחוג

מלאכת יד. עשר נשים (כולל אותי או את קרן) יושבות להן בצוותא, עמלות על סריגה, רקמה, שזירת חוטים ותפירה.

העבודות שהבנות מקבלות ולוקחות על עצמן מאוד מאתגרות אותן. בהתחלה תמיד נראה שהמשימה היא בלתי אפשרית. הן מתקשות, מתבלבלות וטועות בלי סוף. בכול פעם יש תחושה שהפעם הדרושה גבוהה מידי והן

לא יוכלו לבצע את המלאכה. אבל עובר שיעור, ועוד אחד, ועוד אחד, ופתאום – זה קורה. מה שקודם נראה היה כי הוא בשמיים, נעשה (אומנם לא בקלות ובכל זאת, נעשה) כאן על האדמה בחדר האומנויות: כריות רקומות מלאכת מחשבת, סימניות מעוטרת בחוטים שזורים, קופסאות מלופפות, סינרים תפורים, בובות ועוד. כל מלאכה היא מסובכת ולוקחת זמן רב, אך התוצאות מרהיבות וממלאות את הלב בגאווה.

כשרואים את התוצאות היפות, קשה להאמין כמה

פיסול בחמר

קבוצת החברים שבחרה השנה ליצור בחמר, כבר נפגשה איתו בעבר. אך כבכול מפגש, ראשית יש צורך לחמם את היחסים ולחדש את ההיכרות. כל אדם קיבל גולם חמר, מבלי לדעת את הצפון בו. התחלנו להרגיש את האובייקט ודרכו גם את עצמנו: מי חם ומי קר, מי קשה ומי רך, מי חד ומי קהה. שמנו לב שאט אט שנינו משתנים: הוא מתחמם ואני מתגמש. אבל החומר, למרות השינויים שעבר, עדיין נשאר חסר צורה, עולם של תוהו ובוהו. אם כן, ניסינו לכוון להיווצרות ראשונית של סדר שקט ומלאות: תחילה בכדור ואחר כך בביצה. כל מפגש התחלנו בהיכרות מחדשת זו; ובכל מפגש התגלו לנו חיים, שהיו נסתרים בגולם החמר.

על שולחן המלאכה, להתבוננות: ביצת תרנגולת, ביצת יען, וזרעים מזרעים שונים. שאלנו: מה דומה לביצה? "אבוקדו!", "טיפה!". (עיין בציור). הביצה נראית כדבר מת, אבל בפנים יש חיים שעוד יתגלו. בכל

עצם יש דבר מה שאיננו רואים, משהו מסתתר בו. הנה לידידי יש ראש: האם תוכלו לדעת מה הוא חושב? והאדמה – במדבר סביבנו נראית כה יבשה ופתאום בחורף מבצבצים ממנה חיים והגבעות מוריקות. למדנו שמביצים שונות עשויים לבקוע בעלי-חיים שונים. והיה גם מי שמחה: "דינוזאורים מטילים ביצים. יש לי בספר. אבל דגים לא. מה פתאום." בתום הדיון צפינו בסרטוני בקיעה של בעלי-חיים מכל המינים, משתאים כשותפים לגורל נוכח הפלא והמאמץ הרב לבקוע. בכפות ידינו לקחנו את ביצי החומר המתהוות והמשכנו לעבד אותן, תוך כדי נסיון להרגיש את החי בהן. עד מהרה הדמיון שניצת הפיח חיים בביצת החמר.

המשכנו אל פיסול הדג. על שולחן המלאכה, להתבוננות: דגי זהב באקווריום. באמצעות התנסויות מגוונות במים,

הביצה נראית כדבר מת, אבל בפנים יש חיים שעוד יתגלו

מצאנו את תנועת הגלים, את תנועת הדג – החולייתן הראשון, ואת התנועה (המקובעת) שבעמוד השדרה של כל אחד מאתנו (עיין בציור). פיסלנו כדור ואחר כך ביצה. השכבנו אותה על צידה. הארכנו אותה. משכנו ממנה שבעה סנפירים, ונתנו לה את צורת הגלים. והנה – מן הביצה בקע דג.

באופן דומה בקעו גם הנחש, הצפרדע, הינשוף, ונולדו גם הדוב והפיל. תמכו בתהליך היצירה, מלבד היכרות עם מבנה החיה ואורח חייה, גם מעקב אחר תהליכי חיים, התבוננות בחי ובתמונות, האזנה למוזיקה, ציור ותנועה. בכול יציר בריאה, מראשיתה דרך 'דגת הים', 'החיה הרומשת', 'עוף השמיים' ו'הבהמה למינה', חיפשנו תכונה ייחודית המוכרת לנו מעצמנו. וכך התאמנו במעט ביכולתנו לברוא.

ענווה לוי

מועדון צהריים

פרויקט שמטרתו היא לאפשר פעילות פנאי לחברים שאינם זקוקים למנוחת צהריים כל יום, הן מבחינה פיזית והן מבחינה נפשית.

באוקטובר 2011 נפתח כניסוי הפרויקט "מועדון צהריים", שמטרתו היא לאפשר פעילות פנאי לחברים שאינם זקוקים מבחינה פיזית ומבחינה נפשית למנוחת צהריים כל יום. המועדון מתקיים פעמיים בשבוע באחד מחדרי האוכל, והקבוצה הקבועה מונה כיום כ-8 משתתפים.

הזמן העומד לרשותנו מחולק לשלושה פרקים: עידוד פעילות אינדיווידואלית ומפגש חברתי; בחירה חופשית בין משחקים, קריאה, הרכבת פאזלים, ציור, עבודות יד ועוד, באווירה ביתית, תומכת אך לא מחייבת.

בפרק השני פעילות משותפת ולמידת נושא: עד ינואר עבדנו על האגדה של גתה באמצעות ציור והכנת מחברת מהציורים. בין לבין עשינו פעילויות יצירה שונות (פנסים לחנוכה, הכנת פאזל ועוד) – לפי רעיונות ובקשות החברים). מינואר, לאחר שיחה משותפת, נבחר הנושא: הכרת העצים שגדלים בכפר, לפי השלטים שאת

שמותיהם הצבנו בט"ו בשבט לפני שנה. למדנו על כל עץ בנפרד, באמצעות צילום במצלמה דיגיטלית, שימוש במחשב נייד, איסוף וציור העלים והפירות, הורדת מידע מהאינטרנט והכנת מחברת, ולעתים גם צפייה בסרטונים בנושא.

בדרך כלל סיימנו את זמן המועדון בטיול בשטח החקלאי, ביקור הסוסים וביקור בפינת החי. לקראת סיום השנה אפשר להגיד שהחברים מאוד נהנים, משתפים פעולה בשמחה ואנו מקוים להמשיך אחרי חופשת הקיץ.

כריסטין טלקר

עבודה בעיצוב דיבור

רוח השיר וגם עובדים הרבה על העיצוב של הדיבור. בקבוצה השנייה עבדנו על סיפור קצר של לאה גולדברג – "הסנאי". אחר כך לקחנו תמונות מתחילת "האגדה" של גתה ושיחקנו איתן בדרכים שונות ומגוונות. בחודש וחצי האחרונים התמקדנו בהתחלה של הסיפור ובנינו העמדה קטנה מאד דרך עבודת מקהלה, שמתארת את הלילה שבו מתחיל הסיפור ועבודת תנועה קטנה, שמציגה את סירתו של המעבורן.

נהנינו מאד לשחק, לעבוד ברצינות, לחקור יכולות תנועה ודיבור, לקפוץ, לרקוע ברגליים, לגעת בשמיים עם קצות האצבעות... נהנינו גם אחד מחברתו של השני ומהרוח הקבוצתית היפה שנוצרה. החברים התמסרו מאוד וגילו הנאה, עניין ורצון אמיתי לעבוד. היו רגעים מלאי השראה, שעושים חשק לעוד!

תודה רבה לכל החברים היקרים, שהולכים איתי בשמחה כזו לאן שאני מנסה לכוון! לעיתים, כשהולכים לא נכון, מרגישים את זה מתגובות החברים עצמם ואז אפשר גם ללמוד איך לתקן ולשפר. תודה על שנה נפלאה של עשייה, למידה וגילוי מיוחדים ויקרים לי.

ענבל פנקובסקי

בימי רביעי אחר הצהריים במשך כל השנה, נפגשות איתי שתי קבוצות של חברים ועובדות במשך 45 דקות כל אחת בתנועה, דיבור ומשחק. עדי פורן מצטרפת אלינו לתמיכה בחברים. אנו מתחילים את השיעור בתנועה ובחימום גופני קטן – מראש ועד כף רגל. לאט לאט אנו מתעוררים ומוסיפים גם דיבור אל תרגילי התנועה. במשך כל השיעור נדרשות מכולם ערנות ותשומת לב מאוד ברמה גבוהה - ראשית למתרחש, שנית לחלל, איפה אני נמצא, מי עומד לידי, וגם לתנועה האישית שלי – איפה הידיים והרגליים, מתי הן פעילות, מתי הן נחות. לעיתים גם נכנס כדור או שקית שאנחנו מתמסרים בהם: אז צריך ממש לשים לב מה קורה כדי לתפוס אותם...

במשך השנה עבדנו עם תרגילי דיבור, שירים וסיפורים שונים. אנו רואים שיש קשר מיוחד בין התנועה שלנו לבין הדיבור ובדרך כלל כאשר אנו מדברים, אנו גם נעים ומניעים את הגפיים. לתיאום בין הדיבור והתנועה נדרשים ערנות נוספת ודיוק בעיצוב המילים והצלילים. דברים רבים ככל האפשר לומדים עם הזמן בעל פה. בקבוצה הראשונה עבדנו בחודשים האחרונים על שיר של המשוררת זלדה "כל שושנה היא אי". יש חלקים שבהם כולם מדברים ביחד ויש חלקים שכל אחד אומר לבד. החברים הצליחו ללמוד בעל פה רק תוך כדי העבודה בשיעורים עצמם. אנו מנסים ביחד להבין את

יומן אירועים כפר רפאל

כדי שתוכלו להתרשם מהיקף חיי התרבות בכפר הנה לדוגמה יומן של פעילויות הפנאי המיוחדות מחודש יוני. הרשימה אינה כוללת פעילויות קבועות כמו דרמה, אוריתמיה, תזמורת, פעילויות ערב, תרפיות אישיות וכדומה. כדאי לזכור, שבין לבין אנו גם עובדים בבתי המלאכה...

חודש יוני

1.6	בית יואל: באולינג, מוזיאון הנגב, מסעדה.
4.6	חֶרָה מבית בן-שלום: קניות והצגה בבית הספר.
5.6	בית קורנפלד: פיקניק ומדורה.
6.6	בית קורנפלד: נסיעה לחוף הים, בערב-סרט.
7.6	בית קורנפלד: גן החיות התנכ"י בירושלים ומסעדה באבו-גוש. שני חברים משני בתים: מסעדה.
	חֶרָה מבן-שלום: קניות בעיר.
8.6	כל הכפר: הופעת אוריתמיה של ביה"ס אורפאוס "מי נועדה למשול".
13.6	נסיעה ברכבת לספארי בר"ג ומסעדה.
20.6	בית בן-שלום: ביקור באמת המים בפארק אלונה, חוף הים בקיסריה.
21.6	בית בן-שלום: בריכה ומסעדה.
22.6	בית בן-שלום: טיול לירושלים, טיילת, הופעת שחקן-ליצן במושב עמינדב.
23.6	כל הכפר: מופע אוריתמיה בכפר.
24.6	חגיגת הקיץ בכפר: ריקודים וצפייה בשמש השוקעת.
26.6	שני חברים מיואל: בריכה, פיצה וגלידה.
	כולם: קונצרט של אנשי צוות הכפר.
27.6	בית דור: נופש בבית באשקלון.
	בית שלם: באולינג.
30.6	כולם: מופע אוריתמיה של ביה"ס אורפאוס.

* בית בן-שלום וקורנפלד יצאו לנופש בית ביוני, הבתים האחרים יצאו לנופש לפני או אחרי חודש יוני

בתחילת השנה החברים בוחרים פעילות ערב מתוך שלוש אפשרויות בכל יום. בימי שלישי פעילות הפנאי פחות מובנית ומאפשרת ספונטניות וגמישות. את פעילויות הערב מדריכים הורי הבתים והצוות הצעיר.

פעילויות ערב 2011-2012

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
פיסול בעלי חיים בחמר	גיאומטריה	ערב חופשי, פעילות פנאי בבתים	ציור דינמי	אמנות	קבלת שבת	סיפור
עידוד קריאה וכתובה	האזנה למוזיקה חיה		עבודות יד	חשבון		לימוד שירי בוקר
התעמלות	משחקי כדור		אנגלית	ריקודי עם		תרגילי פיזיותרפיה

בין פעילויות הפנאי בכפר: ספורט והתעמלות, ציור ופיסול, אנגלית וחשבון, מוזיקה וריקודי עם.

בנוסף לטיולים בתוך הכפר, יש סביבו כמה פינות חמד שהחברים מרבים לטייל בהן ולבקרן: האגם, יער הפיות, ויער הדובים. השמות מוסיפים קסם למקומות אלו: אנחנו שמחים לבקר בהם שוב ושוב, ולראות כיצד הם משתנים במהלך השנה. אנו מרבים לטייל גם בשטח החקלאי של הכפר. בתמונה: האגם בחורף בשעת שקיעה.

יצחק פייר, טייס שעובד בשדה תימן, הטיס בהתנדבות חברים מהכפר בשמי הנגב. אחרי שהתגברו על החשש הראשוני החברים זכו לראות את הנגב ממעוף הציפור, וכן לראות את כפר רפאל מלמעלה.

חוץ מהחיות שבכפר כמו הסוסות, הארנבים והשרקנים, התוכים והתרנגולות וכמובן קוקו הטווס, אנו פוגשים גם חיות אחרות בגני החיות בירושלים ורמת גן, ולפעמים גם בגן הזואולוגי השכן.

כמה מהמשפחות יצאו לטיול חמורים בחוות פיליפ ומקצת החברים אפילו נהגו בכרכרה בעצמם. אחרי מסע קצר בנוף הנגב הצפוני, חנינו בחורשת איקליפטוסים ושמענו הסבר על חוות פיליפ. לאחר מכן לשנו בצק והקטנו מדורה, ואפינו ופיתות על סאג'.

בין הבילויים החביבים עלינו בעיר: קונצרטים, סרטים, באולינג ומסעדות.

שתי משפחות נסעו למצפה רמון, להתנסות בציור כחול צבעוני, פיסול באבן חול וקליעה למטרה בחץ

כדי לפצות על היובש באזור כאר שבע, אנו יוצאים מדי פעם לכריכה וליים. החברים זכו לטבול בים, לשחות בכריכה טיפולית, לשכשך במרחצאות חמים ואף לשוט בסירה.

הטסת עפיפונים בסתיו

אנו מרבים להאזין למוזיקה חיה ומארגנים קונצרטים של נגנים מקומיים ומוזיקאים שמגיעים מחוץ לכפר. ביולי השנה זכינו לקונצרט מיוחד של תזמורת נוער גדולה ובה למעלה מ-30 נגנים שביצעו את הסימפוניה הבלתי גמורה של שוברט.

שבועות

פורים

מדי חורף אנו כוחרים נושא לימוד מרכזי ומשתקעים בו לשבועיים. השנה למדנו את האגדה של גתה "הנחשה הירוקה והחבצלת היפה". תהליך הלימוד כלל את שמיעת הסיפור והמחזה שלו, הרצאות וגם עבודה אומונתית בצמר צבעוני.

חגיגת הקיץ

יוצאים לנופש

חברי בית בן-שלום מספרים על חוויות הנופש

אספתי צדפים עם חורים ואחר כך עשיתי מהם שרשרת.

גם עופר נזכר בים.

רינה: היה לי כף.

ומה היה ביום השני של הנופש?

אפרים: הלכנו לבריכה, שחיתי עם משקפת וכך יכולתי להכניס את הראש למים. זה היה ממש טוב.

אילן: עשינו תרגילים (אילן ורינה מדגימים לי בשמחה).

אפרים: עשינו פיקניק ואחר כך ראינו סרט.

סילביה (בעזרה של גלעד) מספרת שכדי להיכנס לסרט, שהוקרן על מסך בחדר האוכל של בית בן שלום, היה צריך כרטיסי כניסה.

אפרים: עדי וליה הכינו את הכרטיסים. גלעד כיסה את החלונות כדי שיהיה חושך. ראינו סרט של צ'פלי צ'פלין.

גלעד הכין פופקורן ומיץ – כולם נזכרים בשמחה.

אפרים: אחרי הסרט נסענו למסעדה בבאר שבע לאכול ארוחת ערב.

רינה מציינת מה אכל כל אחד מהם, סילביה מצטרפת.

גלעד סיפר שבדרך חזרה עברו מעל נחל באר שבע.

אילן: זה היה גשר גדול.

אפרים: היו שם מנורות וזה היה יפה.

ומה היה ביום השלישי?

אפרים: נסענו לירושלים. בקרנו בבניין גדול (YMCA). אני, עדי, משה ויהודה עלינו למגדל במעלית. (גם כל השאר) וראינו את הנוף, ראינו את ירושלים מלמעלה. אחר כך ירדנו במדרגות, בהרבה מדרגות, עד הדלת האחרונה.

שיגרת היומיום טובה ומבורכת, אך עם זאת, כידוע, "יציאה מהשגרה" חשובה לא פחות. במשך השנה חברי כל אחד מן הבתים, הצוות והורי הבית יוצאים לפעילויות וטיולים מחוץ לכפר. בנוסף, פעם בשנה – יוצאים לנופש. לעיתים הנופש מתקיים בבית הנופש באשקלון, לעיתים הקבוצה מרחיקה אפילו עד עין גב, ולעיתים עושים נופשי "כוכב", שבהם במשך כמה ימים ישנן פעילויות מגוונות בכפר ומחוצה לו, כשבסוף היום חוזרים לישון בבית.

תהייה דרך הנופש שנבחרה אשר תהייה, הנופש הוא תמיד חוויה מיוחדת לכולם. ההתרגשות הנלווית, ההתנסויות החדשות, הנסיעות במיניבוס ועוד ועוד יוצרים אפשרות לא רק לצאת מן השגרה, אלא באמת להתרומם מעל שגרת היומיום ולהביא לידי ביטוי איכויות אישיות, שלא תמיד ניכרות בחיי השגרה.

בקיץ האחרון יצאו חברי קבוצת בית בן שלום לנופש מוצלח ביותר. על אף שחלף יותר מחודש, ביקשתי להצטרף אליהם ל"ערב זיכרונות" והופתעתי לראות כמה התרגשות עדיין קיימת וכמה זיכרונות וחוויות חרותים בליבם. נזכרנו בכל אחד מימי הנופש.

אפרים: ביום הראשון נסענו למערה עם מים עמוקים.

רינה (מתפרצת): הלכנו במים עד כאן (מסמנת את המותניים).

גלעד: המקום נקרא "פארק אלונה".

אפרים: קודם ראינו סרט, ראינו מטבעות שהיו בתוך המערה. אני הלכתי עד אמצע המערה ובגלל שהיה שם ממש חשוך, היה לי קשה לראות את הדרך. יצאתי וחיכיתי לאחרים בחוץ.

אילן: הלכתי עם גלעד, עם הפנס. הייתי צריך ללכת במים עם נעליים וגרביים והכול נרטב (מספר בהתלהבות).

משה, גם אתה הלכת?

משה: כן.

גלעד: כשיצאנו משם הלכנו לאכול ארוחת צהריים בגבעת עדה, בחצר של קרובי משפחה של עדי.

אפרים: היה שם בית על העץ ומאחוריו היו ציפורים, תוכים ותרנגולות.

סילביה: היו גם חתולים שהגיעו לטעום מהאוכל שלנו...

גלעד הזכיר שאחר כך הלכנו לעוד מקום.

אפרים ורינה: - לים.

אילן: זה היה ים גדול...

אפרים: הוא היה שקט. נכנסנו למים,

חברי בית בן-שלום על רקע הר-ציון

גלעד: זוכרים שהלכנו שם לטיול?

אפרים: הלכנו ברגל וראינו את העיר העתיקה. פגשנו (במקרה) את דינה ואמיתי (שעבדו לפני הרבה מאד שנים בכפר).

רינה: ליהודה הייתה יום הולדת. נסענו לבית שלו. אכלנו שם ארוחת צהריים טעימה עם הרבה הרבה טופו. שכן של המשפחה הצטרף אליהם כליצן רפואי.

אפרים: הוא הביא כל מיני כלי מוזיקה ועשה הרבה דברים מצחיקים. היה לו תוף גדול על הגב.

רינה: הוא רקד מצחיק.

אילן: ניגנתי על גיטרה.

סילביה: היה לו אף אדום והיו הרבה אפצ'ים.

אפרים: יהודה קיבל מתנות ואז נסענו הביתה. יהודה הוביל את הנהג והראה את הדרך.

כולם הסכימו על כך שזה היה נופש מאד מהנה ושצברו הרבה חוויות נפלאות.

מיכל יואל

השנה שלי בכפר

הגעתי לכפר רפאל מאזור אחר בארץ, מבלי להכיר אף אחד בכפר, בלי שום רקע והיכרות עם אנשים בעלי צרכים מיוחדים ובלי שום התנסות בחיי קהילה. למרות שהדבר נשמע לי מפחיד הוא ריגש אותי; וכך הגעתי לכפר ביום אוגוסט חם.

הדבר הראשון שהתרשמתי ממנו היה הנוף. באמצע המדבר, בחום של באר שבע ובגווני החום של הנגב ניצבת פיסה קטנה וירוקה, מקום מדהים מלא בעצים ומדשאות. ברגע שהגעתי לכפר הרגשתי שנכנסתי

טיול העובדים מאי 2012 - ירדן וכנרת

לעולם אחר, נווה מדבר שלא יאומן כי הוא קיים. הדבר השני שהתרשמתי ממנו היו האנשים – כמו משב רוח רענן. למרות שמה שהייתי אמור לעשות בשנה שלי בכפר דומה במובן מסוים למה שעשו עובדים לפני ולמה שיעשו אחריי, בכל זאת התייחסו אלי בכבוד, בעניין ובחום.

יום עבודה בכפר הוא יום שלם, מהבוקר עד הערב, יום מלא בחוויות. מהבוקר נפגשים עם אנשים, לומדים דברים חדשים, מלמדים דברים חדשים. שיר הבוקר הוא בעיניי הדרך הטובה ביותר להתחיל את יום העבודה. לפני שמתחיל שיר הבוקר, מתכנסים כולם מול האולם, החברים והעובדים, וזו הזדמנות לומר

לכל החברים בוקר טוב – והם משיבים בחיוך ולפעמים גם מדברים על היום הקודם או היום שיבוא. גם העובדים מדברים אחד עם השני על מה שיקרה ומה שקרה. התחלה של יום חדש, ולא משנה שאת מקצתם ראיתי

לפני כמה שעות בלבד, תמיד יש עם מי לדבר, ותמיד הרגשתי חלק מהקהילה.

היום מסתיים עם פעילות הערב: ערב אחד בשבוע כל עובד מלמד קבוצה של חברים, או מעביר להם פעילות. בפעילות הערב שלי לימדתי אנגלית בקבוצה של 16 חברים, ביחד עם עובדת מגרמניה. הייתי חייב לחשוב בצורה שונה מאוד בפעילות הערב, כי החברים אינם כמו תלמידים בבית הספר. הייתי צריך לחשוב איך לעשות זאת בצורה הטובה ביותר כי מקצת החברים לא יודעים אפילו לקרוא עברית, ובטח שלא אנגלית. ניסיתי ללמד דברים בצורה איטית ורלוונטית, דברים שקשורים לחיי היום יום. מה הן הסדנאות השונות, חפצים ופעילויות משגרת היום יום. לדוגמה איך אומרים מברשת או משחת שיניים. הופתעתי והתרשמתי מאוד מהעובדה שהחברים קולטים הרבה מזה, כשבבוקר לאחר מכן שמעתי אותם מדברים עם אנשים אחרים על מה שלמדו, או כשבאו אלי ואמרו לי "good morning Doron".

הכפר הוא כמו יצירה מוזיקלית – כל אדם יכול לשיר אותה או לנגן אותה, בקול המיוחד שלו ובמנעדו. לפעמים אנו מוסיפים מעט, לפעמים מקשיבים, לפעמים שרים ביחד. בלתי אפשרי לבצע את היצירה הזאת לפני שמתנסים בחיי בכפר, אפילו אם שומעים עליה לפני כן. וברגע שעוזבים את הכפר לעולם לא שוכחים איך זה נשמע.

דורון אלבז

הצגת "הנסיד הקטן" עם צוות העובדים

יומיום – מה שלא תמיד היה פשוט. למרות כל הקשיים, כל אחד ואחת עשה ועשתה מאמץ מאוד גדול להגיע מוכנים לחזרות, לעבוד עוד ועוד בהקשבה וערנות, לתת את הכול – כדי להעניק את הסיפור הנפלא הזה לכפר.

במקביל לכך הצטרפו אלינו לסירוגין גם המוסיקאים – גל, יהודית וגבריאלה. קריסטין כבר עמלה על התפאורה ועוד רבים עזרו בפרטים שונים: פאולינה בנתה את המטוס, חנוך בנה את הפנס של מדליק הפנסים; ירדנה לוותה אותנו לאורך כל התהליך בהקשבה, עצה ועזרה בתיאומים.

בשבוע האחרון היו רגעים קשים של כאוס ולחץ, אך עם זאת הרגשנו שמהו מהדמויות מתקרב ומופיע עוד ועוד, שאנו מקבלים כוח מיוחד וברכה ממש מן הסיפור, מתוך רבדים עמוקים ונסתרים בסיפור. נוצר חום מאוד גדול – מחום הלב של כל המשתתפים ובשל הכוונה העמוקה והעניין הרב, וכך בחזרה הגנרלית חיכתה לנו

משהסתיימו חגי הסתיו התחלנו להיפגש בכול יום רביעי בשעת מנוחת הצהריים, קבוצה של צוות המתנדבים. היה מעט קשה בשעה זו דווקא לדבר, לנוע ולשחק, אך בזכות רצון טוב, סקרנות ועניין הצלחנו להתחיל להתחמם. תחילה שיחקנו, רצנו וקפצנו, פיסלנו דמויות מתוך התנועה שלנו, עסקנו באימפרוביזציות, תרגלנו עיצוב דיבור ובעצם, בנינו בסיס של עבודה משותפת ואווירה נעימה.

אחרי חנוכה התחלנו כבר לעבוד עם סיפורו המופלא של אנטואן דה סנט-אכזופרי – "הנסיד הקטן". בעיקר חווינו ודמיינו רגעים ותמונות מן הסיפור, תוך כדי עבודה בזוגות. אחר כך חולקו תפקידים והתחלנו לבנות את ההצגה עצמה. ניסינו לראות כיצד כל דמות תנוע, מהי שפת הגוף המתאימה לה, איזה קצב וכיוון יהיו לדיבור שלה, איזה חלק בגוף מוביל אותה, איזה הלך-נפש?

בשבועיים האחרונים לפני ההצגה עבדנו בצורה אינטנסיבית – למעשה

הפתעה מאוד נעימה: ההצגה נולדה והופיעה באור העולם. ביום של ההצגה הראשונה מורבן ויאיה התקינו לנו את התאורה ומורבן הפעיל אותה. שמחנו והתרגשנו מאוד להציג ולשחקנים היה חשק להמשיך עוד, אם רק היה אפשר. שמחנו בעיקר להביא אותה לפני חברי כפר רפאל, שהיו קהל נהדר ואותנטי, חם ושותף להתרחשות. בנוסף לכך, הצגנו אותה גם לפני הורי המתנדבים, במסגרת יום שהוקדש להם.

ותודה אחרונה לנסיד הקטן...

ענבל פנקובסקי

פיתוח הכפר

והקשר עם חברת כימיקלים לישראל

לסיום, פרויקטים הנמצאים "בצנרת" בשלבים שונים של תכנון ובחינה מקצועית:

- שיפוץ והרחבה של בית 1 (קבוצת קורנפלד ובית בן שלום הישן), כולל הוספת שישה חדרי עובדים בקומה שנייה והוספת חדר שינה (ממ"ד) לדירות המשפחה.
- סלילת דרך גישה היקפית עד מרכז הכפר לרכב פינוי והצלה, לפי דרישת מכבי האש.
- בחינה כוללת של נושא המיגון במבנים ובשטחים הפתוחים.
- התקנת מאגר מים לחירום לפי דרישת רשויות המים.
- תכנון מחודש של רחבת הכניסה לכפר.
- המשך ההתייעלות בצריכת האנרגיה: מעבר לשימוש בגז במקום בסולר, שימוש במשאבות חום ועוד.

על מנת להשלים פרויקטים אלה בהצלחה דרושים משאבים רבים, בעיקר למימון שיפוץ בית 1 שעלותו המשווערת למעלה מארבעה מיליון שקל. אנו מקוים ומאמינים כי כפי שהיה בעבר, נזכה לעזרה ולברכה במעשה גם הפעם!

יפתח בן שלום

.....
אנשי כ"ל זה מכבר בני בית כאן, ואנו שמחים ומלאי תודה על הצטרפותם למשפחה המורחבת של ידידי הכפר!
.....

מאז השלמת שכונת מגורי ההמשך לפני כשבע שנים, אשר מילאה בחיים ובפעילות את השטח הפנוי הגדול האחרון שהיה אז בתחום הכפר, אנו מקדישים את עיקר המשאבים המיועדים לפיתוח הכפר לשיפוץ, שדרוג והשבחה של מבנים, תשתיות ומערכות מתיישנים והתאמתם לצרכים ולסטנדרטים של היום.

במסגרת זו בוצעו בשנתיים האחרונות:

- שיפוץ יסודי של דירת הצוות בבית 3 (מדד-שפילמן) והתאמתה למגורי משפחה.
- הכנת בית שלם לקבלת הקבוצה מבית טלקר, כולל שיפוץ חדרי מקלחות והוספת שירותים.
- שיפוץ חדרי מקלחות והוספת שירותים בבית יואל-לוי ובבית בן שלום.
- עריכת סקר אנרגיה יסודי, והתקנת דודי שמש במקום מערכת המים החמים המרכזית בבתי 5-2.
- הסדרה ושדרוג של מערכת האינטרנט הפנימית של הכפר.

עבור רובם המכריע של פרויקטים אלה, שעלותם הכוללת כ-400,000 שקל, קיבלנו סיוע רב ערך בתרומות, בעבודה מקצועית התנדבותית ואף במימון ישיר מאת חברת כימיקלים לישראל באמצעות מפעליה: מפעלי ים המלח, רותם אמפרט, פריקלאס ועוד. זאת בנוסף לסיוע ההתנדבותי השוטף שאנו מקבלים מאנשי החברה בתחום החשמלאות והמסגרות, ולביצוע ההתנדבותי של בניית בסיס הנתונים וכתובת קובץ הנהלים עבור הכפר. אנשי כ"ל זה מכבר בני בית כאן, ואנו שמחים ומלאי תודה על הצטרפותם למשפחה המורחבת של ידידי הכפר!

קליטת חברות חדשות

בתקופה האחרונה הגיעו לכפר פניות טלפוניות רבות והתקיימו הרבה ביקורים למשפחות שמחפשות 'בית לחיים' עבור יקיריהם. כמעט כל הפניות היו של גברים ואילו כיום יש מקום בכפר רק לשתי נשים. אנו מרגישים חובה מוסרית למלא את כל מקומותינו ולכן אם ידוע לכם על חברה צעירה שיכולה להתאים וליהנות מחיי הכפר נשמח אם תפנו את משפחתה ליצור קשר דרך משרד הכפר. תודה!

מיכל יואל

כמה מילים על שקט

וככל שזה נשמע פרדוקסלי, השקט הזה הוא פעילות; והוא דורש אימון מסוים. לוקח זמן עד שלומדים ליהנות מהרגעים האלה ולא להיקלע למבוכה. וכמובן, למרות המאמץ וההתמדה, ההרגל שלנו לברוח מהשקט חוזר בעקשנות. אבל ההתכוונות המשותפת בהחלט עוזרת, ונוצרים רגעי חסד שנותנים כוח לכולנו – חברים וצוות כאחד.

רגעי השקט האלה הם כמו סוף פסקה והתחלת פסקה חדשה. או כמו נשימה בתוך יצירה מוזיקלית. אפשר גם לדמות את רגעי השקט להזדמנות של כל אחד ואחד לכוון את הכלי שלו, את עצמו, כדי שנוכל לנגן יחד בהרמוניה. כשם שאי אפשר לדמיין מוזיקה אמיתית בלא שקט, כך חיי תרבות אינם עשויים להעשיר, לגעת, להזין או להביא אותנו לידי צמיחה אישית וקהילתית בלי רגעי שקט מרומם. בלי רגעי השקט, שפע פעילויות התרבות והפנאי היו נערמות באי סדר ומעמיסות על הנפש. השקט מאפשר למקם כל חוויה בהקשר שלה ולשחרר אותה, כדי ליצור מרחב פנימי לעתיד לבוא.

מבקרים בכפר מתרשמים מהיכולת של החברים לשבת ולהאזין בשקט לקונצרט שנמשך למעלה משעה. מוזיקאים שבאים לנגן בכפר מחמיאים לקהל החברים – להקשבה ולנוכחות שלהם. אפשר להביא את התכנים המורכבים והעמוקים בסמינר החברים, התכנים בחגים ובהצגות רק מפני שמתקיים הבסיס העמוק של שקט ובטחון. הבסיס הזה הונח על ידי מייסדי הכפר בעבודה של שנים, אבל עדיין על כולנו להמשיך להתכוון וליצור את השקט במשותף.

אומרים שאפשר לזהות ידיד נפש אמיתי כשאפשר לא רק לשוחח אלא גם לשתוק איתו. במובן מסוים רגעי השקט האלה יוצרים את הרף העין שבין פעימה לפעימה בדופק חיי הקהילה שלנו.

גל לוי

מעבר להתכוונות להעשיר את חיי התרבות והפנאי בכפר ולגוון אותם ובנוסף למאמץ "לכוון גבוה", יש התכוונות ומאמץ חשובים לא פחות מהם אך סמויים יותר מן העין: ליצור שקט בתוך הפעילות ומסביב לה. להבנתי, הכוונה אינה ליצירת שקט כפוי באמצעות הטלת משמעת ולא שקט רפוי כתוצאה של הרדמה, אלא שקט מרומם – שקט של הקשבה, נוכחות, ערנות ותחושת יחד: חווית אני בעולם.

אפשר להרגיש את הנסיון שלנו ליצור שקט בהתכנסות הבוקר של כל הכפר, כשיש רגע שקט אחרי שאומרים בוקר טוב ולפני שיוצאים לעבודה. אפשר לחוות אותו לפני הארוחות ואחריהן, בקבלות שבת ובחגים, בתום קונצרטים ובין הקטעים המוזיקליים. הנסיון דורש מאמץ והתכוונות משותפת; יצירת שקט אינה מעשה פשוט או טבעי.

כולנו מכירים את הרצון להימנע מ"רגעים מתים": רגעים ששום דבר לא קורה, האוויר "עומד" ואנו מרגישים אובדי עצות וחשופים משהו. כולנו מכירים גם את הדרכים הרבות שבהן אפשר לחמוק מהרגעים האלה – העיקר לא לחוות את הריק המאיים: בשיחה על מזג האוויר, במחשבה מעשית, בזיכרונות או בתכניות לעתיד, בהצצה בשעון וכדומה. באופן מפתיע מה שמתגלה בהתבוננות נוספת ב"רגעים המתים" האלה הוא, שהם בעצם מלאי חיים, ואף נותני חיים. אם נשארים בתוך הריק הזה לרגע, הוא עשוי להביא עימו חסד. ברגעים האלה אנו יכולים "לחזור לעצמנו" ולמקם את עצמנו בעולם. אנו יכולים לתת לחוויות להדהד, ולאפשר להן להתעכל. אנו יכולים ליצור מרחב סביב קשיים ומכשולים שעמם אנו מתמודדים. אנו יכולים להתעורר ולנשום, להירגע – להיות ברגע. רגעים כאלה מעניקים בטחון; הנה אני כאן: נוכח, שייך, פעיל.

יששכר (ברי) אשר ז"ל

החלום לבנייה ממשית). יחד עם טרודי החל ברי לחפש במרץ ובנחישות את מאות אלפי הדולרים שנוקקנו להם כדי להתחיל בבנייה. היה ברור שבלי סכום התחלתי רציני חלום הכפר יישאר בגדר חלום. ומאין יבוא הכסף?

בביקור היסטורי זה התחלנו לדבר על התוכנית להקים כפר לאנשים עם צרכים מיוחדים. תכנית? יש! כסף? אין! ואז וים ביקש סליחה לכמה דקות והלך למטבח כדי לדבר עם אשתו.

טרודי, אשתו של ברי מספרת: "באחד מביקורינו בהולנד ביקרנו אצל קרוב משפחה שלי, שמו וים דוטש.

מתוקף תפקידו וים בא לעתים קרובות לישראל; הוא היה מבקר אצלנו הרבה בבאר שבע והכיר היטב את עודד. בביקור היסטורי זה התחלנו לדבר על התוכנית להקים כפר לאנשים עם צרכים מיוחדים. תכנית? יש! כסף? אין! ואז וים ביקש סליחה לכמה דקות והלך למטבח כדי לדבר עם אשתו. כשחזר, סיפר לנו שיש להם חברה מאוד טובה ומאוד עשירה בשם גברת פולק. בעלה ובנה היחיד נספו במלחמה והיא רצתה להוריש את כל כספה למטרה מיוחדת בישראל. גם היא וגם וים, שהיה המוציא לפועל של צוואתה, טרם מצאו פרויקט מתאים. כאשר שמע על התוכנית לבנות כפר, התלהב והחליט לדבר על כך עם גברת פולק. אחרי שכפר רפאל הוכרז והוכר כיורש יחיד, גברת פולק נפטרה וכפר רפאל נקרא על שם בעלה ובנה Herman en Louis Polak.

מדברי אלחנן טל, במפגש שערכנו בכפר, לזכרו של ברי:

"אחרי שבירי וטרודי חזרו משליחות בבליה ובהולנד, עודד, בנם המנוח, התקבל בבית אליהו, הבית בעיר העתיקה שנוהל על ידי רות מוזימן השוויצרית. תקנון הבית קבע שיש בו מקום לחוסים עד שיגיעו לגיל 18. ברי וגם טרודי לא חיכו עד שמישהו יפתור להם את הבעיה כאשר עודד יגיע לגיל הזה. הם קיבלו את הרעיון שצריך להקים כפר, כדוגמת הכפרים האנתרופוסופיים הקיימים בחו"ל, ונרתמו למשימה.

אביו של עודד אשר ז"ל, ויושב הראש הראשון של עמותת כפר רפאל. נפטר ב-18 במרץ 2012

ברי נולד בשנת 1924 באמסטרדם בבית ציוני-דתי. אביו עבד במפעל המשפחתי לעיבוד יהלומים ואמו הייתה עקרת בית, שהייתה פעילה מאוד בארגונים הקהילתיים היהודיים. שניהם נספו בשואה.

לאחר לימודיו בבית הספר היסודי היהודי באמסטרדם, המשיך ברי את לימודיו בסמינר לרבנים, אך כעבור שנתיים בלבד, בשנת 1939, עזב את הלימודים כדי להצטרף להכשרה ציונית חלוצית שהתכוננה לעלות לארץ. בהכשרה, נוסף על העבודה המעשית, למד ברי עברית, תנ"ך וספרות; מקצועות ששירתו היטב את קליטתו בארץ ישראל.

בשנת 1943 קיבלה משפחתו של ברי צו גירוש למחנה המעבר וסטרבורק בהולנד. אך ברי, יחד עם כמה חברים נוספים מההכשרה, הצטרפו ל"קבוצת וסטרוויל". מנהיגם, יופ וסטרוויל, חסיד אומות העולם, היה נוצרי סוציאליסט ופציפיסט. תוך סיכון חייו וחיי אשתו שהייתה בהריון וחיי שלושת ילדיו, החביא וסייע להבריח 300 נערים ונערות מהולנד לספרד הניטרלית. באוגוסט 1944 הוצא להורג בירייה בידי הנאצים. ברי היה מבין הנערים שהוברחו דרך הפירנאים לספרד ועבר הרפתקאות רבות וקשות בדרך. כשהגיעו לספרד, המתינו להם שם נציגי הסוכנות היהודית ויחד החלו בחתימה לעלייה לארץ.

כאות הוקרה על עבודתו בבית ילדים בברצלונה, בזמן ההמתנה לעלייה ארצה, קיבל ברי מלגה שעזרה לו לסלול את המשך דרכו בארץ.

בסוף 1956 נישא ברי לטרודי וכעבור שנתיים, נולד עודד.

כשעודד, הילד הראשון שהגיע לבית אליהו ואיתו 17 ילדים נוספים החלו להתבגר, הלכה והתחדדה שאלת המשך דרכם. כשהוחלט, בעצתה של רות מוזימן, להקים כפר בדוגמת כפרים הקיימים באירופה, לקח על עצמו ברי את תפקיד יו"ר הנהלת העמותה שנוסדה לצורך זה (שבה היו חברים גם מיכאל לוי ז"ל, משה פרידמן ז"ל ואלחנן טל יב"א, מהנדס וידיד של משפחת אשר, שאפשר לתרגם את

חיינו של ברי ניצלו תודות ליופ ווסטרוויל ההולנדי (שבמותו השאיר אחריו אישה בהריון ושלושה ילדים) ואף התרומה הראשונה שאפשרה התחלת בנייה בכפר הייתה לזכר הרמן ולואי פולק ההולנדים, שנספו בשואה. על כן בחרנו להביא שיר מופלא זה מאת יופ, שכתב אותו לידידיו היהודים ערב הוצאתו להורג:

ערב בכלא
 "שעת הרהורים חרישית,
 שעת דמדומים ומצור,
 זוהר קורן מתוכי
 ושוטף את כולי באור.
 כלא, כתלים ארבעה,
 מנעול. והפתח חסום.
 מאוחר - מאוחר כבר מאוד,
 והאור הזולק עמוס...
 הנה הם הנם - כל רעיי,
 לצדי הם עומדים בשורה
 ביחד צעדנו מול צר,
 את הדרך הזאת הישרה...
 אחת לי עכשיו, היינו-הך
 אם אמות או אוסיפה לחיות.
 אור פלא גדול בי נפקח
 ועשרתי, עשרתי מאד...
 שעת הרהורים חרישית,
 ולילה ארוך מאפיל.
 הזוהר אשר מתוכי -
 שטוף שטפני כליל."

בתקופה זאת ברי ואני שמרנו במשמר האזרחי. נפגשנו אז בלילה ובילינו יחד שעות רבות בסיורים בשכונה. ועל מה דיברנו? על מה שהעסיק את ברי יומם ולילה - ואפשר לומר בצדק - על הקמת הכפר. איך מקימים כפר, איפה מקימים אותו, איך ייראה הכפר, מה צריך להיות בו, כמה זה יעלה, מאין יבוא הכסף ועוד המון שאלות מעין אלה. מתוך הידע שלי וניסיוני המקצועי יכולתי להראות לברי איך ניגשים לפרויקט, ומהם השלבים השונים הנחוצים להגשמתו. אחרי הסיורים הליליים והשיחות היינו כמובן עייפים, אבל לפני שהלכנו לישון שתינו כוס שוקו חם בביתם של ברי וטרודי. ויצאנו לדרך..."

במאי 1981 נכנסו 12 הבוגרים הראשונים לכפר עם משפחות דביר, לוי ומדר.

מתוך דברים שנאמרו בלוויה:

" ברי יקירנו,

... לפני זמן קצר שאלת את אלחנן "מתי מפליגים?" והנה אתה מפליג וחוצה את נהר הזמן אל הגדה שמעבר לו.

בשעה זו של פרידה מהמעטפת הארצית שלך, ברצוננו להודות לך, גם בשם כל החברים של עווד מהכפר - על כך שאתה וטרודי הייתם מהיוזמים והשותפים הראשונים ליצירה ששמה כפר רפאל. אהבתכם לעווד ומסירותכם הביאו אתכם לידי פעולה אמיצה, שכנגד כל הסיכויים ובתנאים קשים מאד הביאה בסופו של דבר להקמת המסגרת לקהילה, שמעניקה מזה למעלה מ-30 שנה מחסה ובית חם לרבים הזקוקים לכך. למעשה למן ההתחלה היית ה"מנוע" שהניע את גלגלי תהליך הקמת הכפר ומשכת לתוך התהליך הזה את ידיך אלחנן ואחרים.

ביום זה אנו זוכרים בתודה את פעילותך הבלתי נלאית לגיוס משאבים למען הכפר, פעילות שלא ויתרת עליה גם בעת חופשותיך, שבהן לא זנחת ולו אף לרגע את דאגתך לביסוסו של הכפר וצמיחתו.

לפני שנים ספורות נפרדנו יחד מהמעטפת הארצית של עווד, ועווד ממשיך לחיות בלב כל מי שלמדו להכירו. קשר הלב שלך עם עווד היה יחיד ומיוחד במינו.

ברי יקירנו: גם אתה, על פועלך המבורך והקשר המיוחד שלך עם עווד - שלא מעט בזכותו התאפשרו החיים בכפר רפאל - ממשיך לחיות בלבבותינו.

ירדנה וצבי מדר

ברי מול הבית הראשון בכפר רפאל

מנחם (מנדי) פרידמן ז"ל

מנדי נולד ב-1958, התחנך בבית אליהו והיה בין מניחי אבן הפינה ומחברי הקבוצה הראשונה שנכנסה לכפר. מנדי עזב את כפר רפאל לפני כשנתיים וחצי ונפטר ב-30 ליוני השנה.

מתוך דברים שנאמרו לזכרו: "מנדי קיבל אותנו לכפר. כשהגענו לכפר רפאל לפני כ-9

שנים להחליף את משפחת לוי שנסעה לשווייץ, מנדי היה הראשון שקיבל את פנינו. בדרכו המיוחדת הוא בירך אותנו בחום ובהומור; ובדרכו המיוחדת הוא הבהיר לנו: "אני כאן בעל הבית: יש דרך מסוימת לעשות כל דבר וכמובן, לכל דבר יש את המקום שלו ואת הזמן שלו".

ביחד יצאנו לדרך חדשה – דרך פתלתלה מלאה עליות וירידות, הבנות ומשברים; ובעיקר – מלאה באהבה. למדנו להכיר אחד את השני, להבין, להיות גמישים ולפעמים לבוא בדרישות על אף מערכת החוקים הברורה והסדר המובנה בעולמו הפנימי של מנדי. הוא גילה גמישות גדולה בכניסה שלנו לבית, וסלחנות לחוסר הנסיון שלנו.

מנדי ידע להסביר את עצמו בעזרת הבעות פנים ותנועות ידיים. חוש ההומור שלו היה מפותח; תמיד ידע לראות גם את הצד המצחיק בכל סיטואציה, וכך גם להמשיך הלאה ולא להיתקע.

זכורות לנו כמה תמונות מחיי היום יום: מנדי נכנס לחדר האוכל בבוקר אחרי ההתלבשות וההתארגנות כמו אביר שחזר ממסע עשיר נצחונות – כולו קורן שמחה וסמכותיות – מחלק הוראות ומסביר הסברים. הוא היה חובב טיולים, בכפר ומחוצה לו, באופניים, ברגל, בדרך כלל מחזיק משהו חשוב בידו – מפתחות, תיק עזרה ראשונה או משהו הכרחי אחר. מנדי אהב את עבודתו במכבסה. במיוחד לשבת בכורסת המנהלים שלו ולהשיג על המכבסה. לפעמים גם אהב לעשות את העבודה בעצמו.

אירועים מיוחדים ונסיעות לטיולים היו יום חג בשביל מנדי ולראות אותו שמח זו בהחלט חוויה שאי אפשר להישאר אדיש אליה. השמחה והשובבות פשוט זרמו ממנו והדביקו את כל הנוכחים. לפעמים ההתרחשויות החיצוניות חדרו יותר מדי לעולמו הפנימי. ברגעים אלו הוא היה צריך קצת זמן לבדו.

הרגעים שאחרי זכורים לי היטב – מנדי יושב על המיטה שלו עם מבט אל הרצפה. אני מתיישב לצידו ואומר לו: "מנדי, מה קרה? בסך הכול קרה כך וכך..." לאט לאט מתפשט חיוך צנוע מתחת לשפם, המבט שלו ניתק מהרצפה ולהרף עין פוגש את מבטי; ובהרף עין זה יש הכול – תקווה, תום וחכמה. ובעיקר אהבה. במצב זה אני נכנע למבט, ידו מתרוממת ומחבקת אותי בחיבוק דובי. אם לא – המבט חוזר לרצפה.

הדאגה של מנדי לחברים בבית תמיד הייתה דבר מרשים

מאד. מעבר לזה שדאג שכול אחד יתנהג כמו שצריך ולא יחרוג מהכללים, הוא ידע לזהות את מצבי הרוח של כל הנוכחים, להזדהות ולעודד. כל בוקר הוא אמר שלום לכול אחד ואחד, ואף נתן טפיחת עידוד על השכם, אם היה צורך בכך.

למנדי תמיד היה קשר מיוחד עם העובד שלו – קשר אינטימי של שותפות וקירבה. כל מי שהיה קרוב אליו לא יכול לשכוח את המבט המיוחד שלו – מבט של חוכמה וטוב, וחסד אהבה. חיים של אדם הם סוד. לא תמיד אנחנו מצליחים להבין מה כואב לשני ומה קשה לו בפנים. גם כשמנדי התעייף והתרחק והיה קשה מאוד להגיע אליו, העיניים סיפרו את מהותו.

איתי קורנפלד

דפנה רוז ז"ל

דפנה נולדה בקיבוץ שובל ב-1966, והצטרפה לבית אליהו בגיל 6. מדוחות של רות מוסימן וגם מאנשים שהכירו אותה מצטיירת ילדה חייכנית ומקסימה, עם גינונים של נסיכה אך עם חולשה גופנית קשה. בגיל 16 עברה ניתוח לב מסובך, הראשון מסוגו בארץ, שלאחריו הופיעה דפנה נמרצת

יותר ומלאת כוחות. בגיל 18 עברה לכפר רפאל והשתלבה בבית דור ולאחר מכן הצטרפה לבית שילי, שנהייה עם השנים לבית יואל. דפנה עבדה בבתי המלאכה לנרות, למשי ולמחזור נייר. דפנה אהבה מוזיקה, במיוחד לשיר וידעה שירים רבים על פה. חוש ההומור המיוחד שלה עזר לה, וגם לנו, להתגבר על הרבה קשיים. במהלך השנים דפנה יצרה קשרים עמוקים עם אנשי הכפר ועם מתנדבים מהארץ ומחו"ל. מעבר לקסם ולחום שלה דפנה גם לימדה אותנו רבות בעצם נוכחותה, בה במידה שהיינו פתוחים ללמוד. דפנה הבהירה לנו לא אחת שכפר רפאל הוא הבית שלה, ובמידה רבה עזרה ליצור את תחושת הבית של כולנו.

לפני כעשר שנים החלה התדרדרות במצבה, שהחריפה בשנתיים האחרונות לשהותה בכפר. למרות הקשיים, דפנה התמודדה בגבורה וזכתה גם להרבה רגעים יפים של חום ושמחה. כשלפני כשנתיים עלה הצורך בהשגחה רפואית וטיפול סיעודי מלאים ואחרי לבטים ודחיות מרובים, עברה דפנה לבית אבות מתאים בבאר שבע. חימם את הלב לראות כמה עובדים ועובדות לשעבר באו לבקר את דפנה. גם החברים מהבית ביקשו לבקרה ובירכו אותה במחוות מרגשות. ב-14 בפברואר השנה, אחרי החמרה נוספת במצבה הלכה דפנה יקירתנו לעולמה.

באזכרה שהתקיימה בכפר נזכרנו יחד בקשר העמוק שלה לכפר, בחיוכים, בצחוק, בשירים שדפנה הביאה איתה ובקשיים שעמם התמודדה. לאזכרה הגיעו גם בני משפחתה ומתנדבות שעבדו איתה בשנים האחרונות. דפנה ממשיכה להיות איתנו, ואנחנו ממשיכים ללוות את דפנה בדרכה החדשה.

גל לוי

עדכון מעמותת נטע ארז

שתים עשרה שנים של חינוך אנתרופוסופי בבאר שבע

איתם בתיכון האנתרופוסופי בהרדוף, פגשנו את ילדי י"ב והם הציגו בפנינו את בית ספרם ואת עבודות הגמר שלהם.

.....
כיום, עם קרוב לשלוש מאות ילדים בגנים ובבית הספר, כחמישים אנשי צוות בתפקידים שונים וקבוצת סמינר חינוך וולדרוף, אנו נמצאים בתנופת התפתחות ומביטים קדימה
.....

לנו, בצוות החינוכי ולרבים מן ההורים, ברור שהצורך בהקמת מסלול איכותי, מאתגר ומלא תוכן חשוב לאין ערוך כאן בדרום. מולנו ניצבות השאלות המובנות והחשובות

באשר לקשיים והאתגרים שבהקמת תיכון שיהיה מלא חיים ועשיר, שיחזק את יכולת הנערים והנערות בלימודים, בחברה ובעבודה, שייתן מגוון אפשרויות רחב של פרויקטים, טיולים והצגות – ועד לתעודת בגרות סבירה.

אנו שמחים מאוד בהתקדמות היוזמה, באנשי החינוך החדשים אשר מצטרפים אלינו גם השנה ובפירות העבודה עם הילדים, פירות המבשילים מול עינינו מדי יום.

תודות רבות אנו חבים לאנשי כפר רפאל על התמיכה והנכונות לעזור, בגיוסים בחצר ביה"ס, בנושאים אירגוניים ובמאמץ להשיג תרומות הנחוצות לנו כל כך, לפיתוח וקידום החינוך בבאר שבע ובנגב.

יהונתן זביר

בית ספרנו מתחיל בימים אלה את שנתו השמינית, הגנים את שנתם השתיים עשרה וסמינר המורים והגננות את שנתו השלישית. האתגרים היו רבים, אך מול עבודה מאומצת ונחושה התרחשו גם שוב ושוב נסים מול עינינו: קבלנו מבנה, קבלנו אישור ממשרד החינוך, הגיעו מורים מכל אזורי הארץ, אושרו מהלכי שיפוץ בעירייה. דברים אלה אינם מובנים מאליהם!

שוב ושוב, וגם היום, אנחנו נתקלים באתגרים חדשים ואיכשהו, לעיתים מכיוונים מפתיעים, מגיע האדם הנכון שמוביל אותנו הלאה ומקדם.

כיום, עם קרוב לשלוש מאות ילדים בגנים ובבית הספר, כחמישים אנשי צוות בתפקידים שונים וקבוצת סמינר חינוך וולדרוף, אנו נמצאים בתנופת התפתחות ומביטים קדימה:

● ילדי כיתה א' החדשה (תשע"ג) מתחילים את דרכם עם המחנכת לילך (בוגרת כפר רפאל...).

● הכשרת המורים והגננות פותחת אצלנו מסלול חדש. הוותיקים ממשיכים לשנתם השלישית ומתחילים כבר להשתלב בבית הספר ובגנים.

● וילדי כיתה ח' מביטים בשאלה אל עתידם...

אנחנו בבית הספר מתכוונים להציע כיתה ט', ובמקביל אנחנו עובדים באינטנסיביות על הקמת תיכון ולדורף במתכונת כזו או אחרת.

צוות הקמת התיכון פועל מזה כמה שנים, לומד את החומר, פוגש מנהלים בודק את המודלים הקיימים ומחפש את המורים שיראו באתגר של שנות הנעורים את ייעודם. הרי מדובר בייעוד ולא בעבודה במובן של ג'וב...

ילדי כיתה ח' שותפים להתלבטויות, לשיחה ולהחלטות. יחד איתם בקרנו ב"אשל הנשיא", שם אירחו אותנו בחום והסבירו לנו על האפשרות להקים "מגמת וולדרוף" בתוך בית הספר. במהלך חודש מאי ביקרנו

ברכות לקרן ומורבן להולדת הבת זוהר-סופיה!
וברכות לשלי ויאיה להולדת הבן דניאל-סלם!

תודה לאנשי כימיקלים לישראל על עזרתם הברוכה לכפר - ועיינו בכתבה בנושא בעמי 18.
תודות לחגית רחמים (יברוס"י) ולגבי וייס (ימפעלי ים המלחי"י) מייקשרי קהילה"י, על תמיכתם.
תודה למיזם החברתי-עסקי "עתידי מתוקי" מפנימיית עדן, שאפו לנו את הכיבוד ליום ההורים.
תודה למתנדבים שלנו: לאיציק דמרי הנגר, למאיר פריזמן השרברב,
ולשולי דהן, שעוזרת בבית המלאכה לנייר ומלמדת את המתנדבים מחוויל עברית.
תודה ליוסף בן-אברהם שעוזר לנו לאלף את הסוסות, ולאלכס זסלובסקי שעוזר באחזקה.
תודה ליצחק פייר שהטיס כמה מחברי הכפר בשמי הנגב.
תודה לתושבי שדה ניצן ובמיוחד לצוות הפרדס ובית האריזה, שגם השנה תרמו לנו פירות הדר-
תעסוקה לבית המלאכה לעיבוד מזון ותוספת וויטמין C שעזרה לנו לעבור את החורף.
תודה למיכה ואורנה יניב, שתרמו לנו שתילי פרחים יפהפיים.
תודות לאריה וולק על תרומת נחילי דבורים למכוורת הכפר.
תודות לחברי וועד העמותה: ליו"ר אבנר יהודאי, לחברים היוותיקים" דודו זביידה, אבנר מימון,
גידי בראון ולחבר ההנהלה החדש מוקי כהן - ובהזדמנות זו נודה לו על היוזמות והעבודה הברוכה!
תודות לנילי ברקאי יו"ר וועד ההורים, על מעורבותה הרגישה והתומכת
ונכונותה להתגייס היכן שרק צריך...
לרות מוסימן שממשיכה כל שנה להתרים את ידדי "בית אליהו" למען הכפר,
ומוסרת דרישת שלום חמה לכול ההורים שמכירים אותה...
תודה לרוביק דנילוביץ, ראש העיר באר שבע, על הביקור בכפר והתמיכה גם בעמותת נטע ארז.
לאפרת ודני פלדמן, על האירוח של בזאר כפר רפאל.
לתמי ואמיר רפפורט, שפתחו את ביתם ואת ליבם וערכו בזאר של כפר רפאל בביתם.
למשפחת יואל מרמת רחל שארגנו יריד של מכירת מוצרי הכפר.
לאילנה קורן, שעוזרת לנו לעצב את המוצרים שלנו מחדש, כמובן בהתנדבות.
תודה לערן ונועה שנדר על הפסנתר שתרמו לבית מהרי.
לעויד יעקב דיין שמעניק לנו שוב ושוב שרותים משפטיים בהתנדבותו
לכל המלווים אותנו במחשבות טובות ולכל התורמים - תודה נוספת!
ותודה ענקית לצוות העובדים הצעירים שלנו, "לשעבר" ושנמצאים כיום בכפר,
שבלעדיהם כפר רפאל לא יכול היה להתממש...

תודה!